

D. D.

DISSERTATIO PHILOSOPHICA
QUÆSTIONEM SOLUTURA:
NUM ET QUATENUS
PŒNÆ CAPITALES
SINT JURIS NATURÆ?

CUJUS PARTEM PRIOREM,
CONS. AMPL. SEN. PHIL. IN REG. ACAD. AB.
Publicæ disquisitioni submitunt

JACOBUS
TENGSTRÖM,

PHIL. MAG.

ET

ISAACUS SCHRODERUS,

OSTROBOTNIENSES.

Die XIII. Junii MDCCLXXVII.

L. H. A. M. S.

A B O Æ,

Impressit JOHANNES CHRISTOPH. FRENCKEL,
Reg. Acad. Typogr.

S:Æ R:Æ M:TIS
SUMMÆ FIDEI VIRO
Supremi Regii Dicasterii Aboënsis
P R Æ S I D I,
EQUITI & COMMENDATORI
Reg. Ord. de stella Polari,
NEC NON
EQUITI de Reg. Ord. Ensif.
ILLUSTRISSIMO atq; GENEROSISSIMO
LIBERO BARONI
D:NO AXELIO GABR.
LEIJONHUVUD,
SUMMO LITTERARUM PATRONO ET
MÆCENATI

SACRUM.

Felicitas illa: multis salutem dare, & ad vitam ab ipsa morte revocare, & mereri clementia Civicam. Nul- lum ornamentum Principis fastigio dignius pulchri- usque est, quam illa corona ob cives servatos. Non hostilia arma detracta viris, non currus barbarorum sanguine cruenti, non parva bello spolia. Hæc Di- vina potentia est, gregatim ac publice servare: mul- tos autem occidere & indiscretos, incendii ac ruinæ potentia est. Sen. de Clem. L. I. C. XXVI.

§ 1.

Diversas gentes diversis temporibus, jura humani- tatis æque religiose haud quaquam servasse, pas- sim nos edocet Historia. Prima illa mundi se- cula, barbarie crassisque ignorantie tenebris obruta, ad illa vix attendisse, nedum facta tecta que habuisse, jure suspicari licet optimo. Ad vim omnis disceptratio rediit. Jura legesque vana sine re fuerunt nomina. Ferocia in- domita animos tenuit hominum, sanguisque minutis- simas ob causas effusus est. Inter plurima quæ reman- fere feritatis hujus primæ vestigia, duritas etiam illa me- rito referenda est, quæ ad recentiora usque tempora, in Legibus omnium fere gentium dominata est. Ostendit hæc satis superque, primos mundi incolas barbaros & ab humanitate fuisse alienos, si vel nulla hujus rei ex Historia colligi possent testimonia. Leges enim in civium licet salutem securitatemque sancitæ, eidem sæpe quam ma-

xime fuerunt adversæ, duræ & in humanitatem injuriæ. De Legibus in primis poenalibus, quod olim de DRACONIS Legibus dicere solebant *Athenienses*, illas sanguine fuisse scriptas, merito dicendum fuit. Genium primorum seculorum asperum & immitem sapiebant, mortem vel minimis peccatis irrogantes. Dira & lenta supplicia, crudelitate primum introducta populorum & Principum, rata stabilitaque fecit consuetudo, quin & ipsa sæpe Legum auctoritas. Ut alia præteream.

Hisce cum malis totum fere mortalium genus conflictatum est, donec barbarie tenebrisque depulsis, *Eropa* ad mitiorem & saniores sensum redire cœperit. Opinionones & consuetudines inveteratas debellare ausi sunt viri de salute generis sui solliciti, veritates utiles e tenebris eruere, & in hominum Civitatumque eas convertere commodum. Leges itaque incudi etiam redditæ, & ab innumeris quibus scatebant mendis vitisique repurgatæ sunt. Consuetudines autem & errores vetustate corroboratos, uno ictu non facile excidi, ut plura alia, ita & emendatio Legum luculentissime docuit. In illis enim emendandis perficiendisque, Civitatum Rectores diu licet multumque desudaverint, multa tamen (quod pace tantorum hominum dixerim) restare quæ corrigi possint, tuto affirmare licebit.

In poenis statuendis capitalibus, a recto in primis sæpe adhuc dum Leges aberrare videntur modernæ, quibus quippe æquo frequentius sæviunt. Plerique illarum minis referti sunt Codices, paucissimisque in locis, pro merito, de illis cogitatum est leniendis minuendisque. III. MONTESQUIEU, celebris ille libertatis & humanitatis defensor, in libro, quem *Esprit des Loix* inscripsit, poenarum hanc atrocitatem ex parte

parte impugnare adorsus est. Alacrius & ex instituto magis, eandem operam sibi sumsit Ill. BECCARIA, in libro aureo: *Dei Delitti e delle Pene*, ubi illas plerumque tam iniquas, quam Civitatibus & humano generi noxias esse, gravissimis probatum dedit rationibus.

In præsentī hacce opella, vestigiis tantorum viro-
rum insistere conabimur, *num & quatenus pœne capita-
les Legi Naturæ convenient, & quo deinde jure in Civili-
bus statuuntur*, explicaturi. Utinam vero vires nobis sup-
petant, ad causam tanti momenti digne perorandam,
verbaque, dum pro Civibus, pro toto hominum genere
dicendum est, nunquam nos deficiant idonea. Voti no-
stri damnatos nos esse fatebimur, si vel unus aut alter
commiseratione generis sui tangatur, si jugum, quo
premuntur æquales sui, observare & horrere incipiat.
Sensim sapiunt mortales; sensim evanescunt præjudicia.

§. II.

Ut autem conatus nostri, firmis nitantur fundamen-
tis, rem a capite repetamus, ideoque de finibus juris
puniendi, in genere quædam ante disputabimus. Princi-
pem non solum punire juste posse, verum etiam ad pu-
nienda delicta obligatum esse, tam Naturæ quam Civita-
tum Leges satis superque evincunt. Cum enim Civitatis
Civiumque salus & securitas finis sit, ad quem omnia
ejus consilia & facta referri debeant, nihil eorum, quæ
ad illum obtinendum conducere queant, ipsum, salva
justitia, intermittere posse certissimum est. Si Legibus
auctoritas honosque constabit suus, ut mandata earum
observentur, & violatores puniantur, maximo studio e-
niti debet Summus Imperans. Impune si illa violare li-
ceat, fieri non potest quin Leges contemptui habeantur,

porta sceleribus pandatur apertissima, & in discrimen
salus securitasque vocentur Reipublicæ. *Illecebra enim
maxima peccandi spes impunitatis est.*

Ceterum sive jus hocce Principis puniendi ex consensu
hominum Civitates constituentium, cum PUFENDORFIO,
sive ex communi puniendi jure, quo ante Civitates conditas
instructi fuerunt singuli, in ipsum delato, cum GROTIUS &
LOCKIUS deducere placeat, illud tamen non nisi in bo-
num Civium tendere debere, facile intellectu est. Mali
quidpiam ob delicta præterita, nulla ratione utilitatis
publicæ in posterum habita, alicui infligere, non modo
nihil habet generosi, verum etiam injustissima & huma-
no animo indigna, dicenda est vindictæ cupiditas crude-
litasque (a). *Nemo prudens punit quia peccatum est, sed ne
peccetur; revocari enim præterita non possunt: futura pro-
hibentur,* ait SENECA post PLATONEM. Ingeniosus
Scriptor, *Anglus* natione, egregie hac de re disserit, cu-
jus verba, ex interpretatione *Gallica*, non possum mihi
temperare, quin hic adferam "Le vrai princepe, qui doit
"exciter un homme a punir ses semblables, doit tou-
"jours etre quelque affection bienfaisante. Un honnête
"homme ne peut s' approuver dans ces sortes de de-
"marches, qu' autant qu' il agit par un tel princepe, &
"qu' il les juge nécessaires pour un plus grand bien. Ce-
"la est si vrai, que lorsque nous voulons justifier les
"châtiments Divins, nous avons toujours recours à ces
"sortes de considerations, lesquelles nous montrent qu'
"ils sont dictés par la bonté, & qu' ils ont pour but
"d'assurer le maintien des Loix, que Dieu a faites pour
"rendre ses creatures heureuses, de les porter a la ver-
"tu,

(a) V. Burlamaqui *Principes du Droit des Gens* T.
VII. pag. 66.

ur, & de les détourner du vice; & ce sont-là les raisons, qui nous les font regarder comme justes & salutaires" (b).

Ultra quam salus securitasque requirant Civium, poenas itaque extendendas non esse certo certius statuitur. Majus in se vitamque suam Principi neutiquam tradere potuerunt jus Cives, quam ad hunc finem necessarium erat obtinendum, & quod cuique Lege concessum fuit Naturæ, utpote quæ omni loco & tempore, omnibus immota tradere debet vivendi & agendi præcepta (c). Nullis illa pactis Legibusve Civilibus reddi potest irrita. Superbiæ, effrenatisque malorum Principum non cedit cupiditatibus. Particula quædam voluntatis sapientiæque Divinæ, æque ac summus hicce Legislato, Auctor ejus, immutabilis sit necesse est.

Imo, si vel Principis absoluto puniendi arbitrio se subdicere potuissent homines, illos tamen adeo salutis securitatisque suæ fuisse oblitos, ut id revera facerent, parum certe habet probabilitatis. In majus utique discrimen vitam adduxissent suam, si adeo unius submissa fuisset imperio, ut ille pro lubitu, cuivis eam auferre potuisset peccanti. In statu enim Naturali, injustam vim vi repellere saltim licebat, cujus hic nulla remaneret potestas. Nec aliud, nec majus itaque jus hoc puniendi esse potest, quam quod quantumque Civium salutis securitatisque promovendæ sufficiat, h. e. nec sapius, nec severius quam opus est, punire debet Summus Imperans.

§. III.

(b) v Hutchefon *Systeme de Phil. Mor.* Tom. II. L. II. C. IX. §. XI. Hobbes *de Cive* C. III. §. II. præter alios.
(c) Locke *de Imp. Civil.* Cap. X. §. II. C. XIII. §. X. C. XIV. §. IV. & pluribus locis.

§. III.

Hoc autem quo recte fieri possit, ne vel puniat cum punito opus non est, vel graviore malefico pœnas infligat, quam quæ fini satisfaciant obtinendo, necesse est ut certa detur mensura, ad quam peccata exigat eorumque supplicia. Omnia peccata æqualia esse, *Stoicorum* ex mente statuere, potius argutæ & perversæ sapius *Sectæ* hujus philosophandi rationi, quam justitiæ Legis Naturalis convenire videtur. (d) Delicta itaque cum sint inæqualia, inæqualia etiam esse debent supplicia, ne omnis, de diversa scelerum atrocitate, sensus ex animis tollatur hominum, & ad atrociora committenda quasi incitentur improbi. Certa inter pœnas delictaque esse debet proportio: certa mensura ad quam utraque referantur, cum periculum sit, ne justitiæ, bono Civitatis & humanitati inimica alias adhibeantur supplicia. Legislator omnia delicta æqualiter puniens, Medico mihi similis videtur, eadem medicina omnes ægrotos, quocunque demum morbo laborarint, sanare cupienti.

Quanam autem hic adhiberi debeat mensura, de eo inter omnes non convenit. (e) Magnitudinem delicti, a persona quæ eo læsa est, æstiment; a lædentis proposito: ab interna quadam delictorum natura, qua vel magis vel minus haberi debeant atrocita turpiaque, quam ob causam & supplicia in capitalia ex natura, & capitalia ex Lege dividerunt. Et sic porro. Vel autem infirma sunt hæc principia, vel difficilia admodum applicatu, si ex illis scelerum æstimanda fuerit atrocitas. Damno, quod ex delicto capit Respublica, magnitudo ejus in foro humano

(d) v. *Ciceronis Paradoxon* III. (e) *Pufend. Jus Nat. & Gent. L. VIII. C. III. §. XVIII. & seq. Burlam. Princ. du Droit des Gens* Tom. VII. p. 76.

mano rectissime metienda est. (f) Cum enim omnis opera studiumque Principis, non nisi in salute procuranda publica, Civiumque defendenda securitate versari debeant, in delictis neque alia respicere debet, quam quæ his contraria noxiæque sint. Faciliori præter ea negotio, delicta ex hoc fundamento æstimata, iuste & cum usu Civitatis vindicari possunt; cum contra ea non possint non Legislatores æquitatem sæpe, vel utilitatem offendere Reip. illa ad alias quascunque relata mensuras, puni-
niti.

Liquet itaque hinc, poenas aliis irrogari non posse delictis, quam quæ saluti & securitati offecerint publicæ. Peccata, nihil prorsus vel minus Civitati nocentia, poenis multare boni Legislatoris non est, cum hoc facto, Cives malo quodam afficeret, unde nulla Reip. proveniret utilitas. Delicta æque Civitati non exitialia, neque pari supplicio plectenda sunt; quæ autem gravius securitatem læserint publicam, gravius, quæ levius, minus severe vindicari oportet. Sed cum quævis supplicia in salutem securitatemque tendere debeant Reip. nec alia, nec majora esse debent, quam quæ huic fini sufficiant obtinendo. Mitioribus itaque si securitati consuli possit Civium, asperioribus uti ne dicam humanitas, verum etiam justitia vetat naturalis. Si contra ea animadverteret Imperans, securitatem periclitari Reip., nisi suppliciis utatur gravioribus, illis abstinere salvo officio suo haud poterit. Stat semper regula: *Salus Populi suprema Lex esto.* "C" est par la fin legitime des peines" Auctor quidam ait celebris "qu'il faut les retenir dans leur" justes bornes, puisqu'elles sont destinées a procurer la"
B fureté"

(f) Beccaria *Dei Del. e delle Pen.* §. 24. Hutcheson
Syst. Phil. Mor. Tom. II, L. II, C. IX. §. XI.

"sûreté de l'Etat & des Citoyens; elles ne doivent ja-
 "mais s' étendre au delà de ce qu' exige cette sûreté.
 "Dire que toute peine est juste, quand le coupable a
 "connu d' avance le chatiment auquel il s' exposoit, c'
 "est tenir un langage barbare, contraire à l' humanité &
 "à la Loi Naturelle, qui nous défend de faire aucun mal
 "aux autres, à moins qu'ils ne nous mettent dans la
 "nécessité de le leur infliger, pour notre défense & no-
 "tre sûreté" (g) Prudentis & humani Legislatoris est,
 jus suum puniendi ita exercere, ut lenissima via ad ma-
 ximam salutem securitatemque perveniat Reip. *Sed hoc*
opus: hic labor. Præcepta quidem generalia traditu non
 sunt difficilia. Unicuique, rem oculis perpendenti atten-
 tis, primo patebunt obtutu. Illa autem inter se pruden-
 ter & evidenti connexa ordine, in usum vitæ commu-
 nem deducere, & ad illorum normam Leges sancire Ci-
 vitatibus sapientissimas, opus unius hominis, unius æta-
 tis non fuit, nec forte erit in posterum. Summis & Di-
 vinis fere ad illud peragendum ingenii opus est, quæ
 cum pleraque parcius videant secula, quid mirum, Le-
 ges tamdiu tantumque a summa sua abesse perfectione.

§. IV.

Fundamentis igitur hisce positis, propius jam ad me-
 tam properabimus nostram. Legislatori certis delictis
 ultima statuendi supplicia jus esse, nemo facile negave-
 rit. Cum enim Lege Naturæ, ad salutem promovendam
 Civitatis obligatus sit, necesse est ut vias, quibus ad hunc
 finem pervenire possit, ingredi ipsi liceat; *qui enim vult*
finem, velle etiam debet media, celebris est Philosophorum
 Regula. Si itaque finis Civitatum, qui salus securitas-
 que

(g) v. Vattel *Droit des Gens* p. 69.

que publica est, non nisi morte obtineri possit malefici, quin ille de medio tollendus sit, haud est dubitandum, cum ex duobus malis propositis, minus eligere prudentis sit. Quando autem, quibusque ex causis jus & æquitas usum illorum permittat, in sequentibus diligentius contemplari studebimus.

Leges poenales, in plerisque *Europæ* Civitatibus, frequentissimis favire suppliciis capitalibus, fatendum quidem nobis est. Primæ mortalium in statu Naturali ferocitati, favitiam hanc originem debere, in genere etiam affirmare liceat, nimiam tamen & perversam, qua severa *Judeorum* statuta forensia Legislatores prosecuti sunt, venerationem, ad illa retinenda, imo augenda sapius, quam plurimum contulisse, extra omne dubium est. Novimus enim Leges hæc *Mosaicæ*, toti fere *Europæ*, magnam partem in Judiciis diu fuisse observatas, ita ut in disceptationibus forensibus & sententiis, ipsissima illarum verba, capite & commate citatis, ex stilo curiæ adferrentur. Cujus moris ad nostra usque tempora remansit vestigium in juramento, quo se hodieque obstringunt Judices Patrii, *secundum Dei Sveciæque Leges statutaque jus semet dicturos* (b) Hinc vero illa etiam justa esse, & æquitati congrua Juris Naturæ, asserere tanto minus licebit, quanto certius constat, Leges Civiles, omnibus mundi temporibus, justum quod esset æquumque, semper assecutas minime esse, sed sapius præcepta Juri Naturæ sanæque rationi e diametro inculcasse opposita. Cum res in Judiciis foroque disceptantur Civili, Leges, quid justum rectumque sit consulendæ sunt Judiciibus. Ad forum autem devolutæ Juris Naturæ, e solis e-

B 2

jus

(b) v. Cel Rabenii *Litteras ad J. D. Michaelis datas*, Jurique bujus *Mosaico præfixas*,

ius principiis placitisque dijudicandæ sunt. Evanescit hic-
omnis, Legum Civilium, omnis consuetudinum aucto-
ritas, nec acquiescit, in veritate occupatus investiganda,
hujusmodi argumentis Philosophus.

Legislatorem in genere circa poenas observare oportet capitales, ne illas sapius statuatur infligendas, quam
salus Civitatis illas necessario exigit. Bonorum omnium
Principis Civitatisque concreditorum administrationi, vi-
ta Civium carissimum est, in qua conservanda opera ita-
que omnis studiumque ejus versari debet, adeo
ut non nisi gravissima ob delicta morte civis multari de-
beat. In peccata itaque quæ vel nihil, vel parum o-
mnino damni securitati inferunt publicæ, mortis ne con-
stituatur supplicia. Monitum autem hocce, Legislatores
(posterioris præsertim ævi) sapius non observasse, Hi-
storia pluribus testatur locis. Quot millia hominum, ob
diversas, in rebus ad Religionem pertinentibus, senten-
tias capitis damnati? Quot funeribus? quot & quam cru-
entis persecutionibus ansam dedere Hæreses & Schismata?
Ut antiquiora præteream tempora, illas solum nominas-
se sufficiat, quæ post CHRISTUM natum, plerasque ve-
xarunt mundi habitati partes. Nescit quis calamitates
cladesque quas & quantas, a *Romanis* aliisque Gentium
Imperatoribus, coetus accepit *Christianorum*, primis post
CHRISTUM seculis? Nescit quis exitum, ortarum inter
Christianos ipsos dissensionum, cruentum plerumque &
funestissimum? Hæreticos quot regis impositos, gladio,
vel alio quocunque suppliciorum genere interemtos? Quam
multo denique sanguine, quot cadibus, judicia sic dicta
Inquisitionis, recentioribus etiam polluta temporibus?
Sunt hæc cuivis notiora, quam ut pluribus ea differere
opus sit.

Pudet

Pudet me peccata memorare, seculis illis barbarie & ignorantia horridis, acerrime punita. Superstitiones ridiculae & absurdæ, præcantationes, foedera cum malo Genio inita, ceteraque hujus furturis crimina, digna habita fuere quæ non nisi capitalibus, iisque crudelissimis plecterentur suppliciis. Parum autem illa securitati nocuisse Civitatum, poenasque adeo illis inflictas capitales, tam injustas fuisse, quam perniciosas, nemo est qui non videat.

Valet idem fere de delictis morum castimoniam lædentibus, paci tamen Civitatis externæ non inimicis, quæ pudor hic recensere vetat. Ultima dum hisce constituuntur supplicia, sanguis in vanum profunditur Civitum, & crudelitate id quæritur inhumana, quod institutis sapientibus & prudenti castigatione æque facile, quin facilius consequi potuissent Summi Legum Latores.

§. V.

Si porro in delictis, securitatem turbantibus publicam, vindicandis, poenas capitales plerumque & in genere necessarias neque esse demonstrare valuerimus, parum firmitatis fundamentis superesse credimus, quibus Leges cruentæ, consuetudines & opiniones nituntur anticipatæ. Poenas capitales Civitati necessarias esse, cum securitas ejus alio etiam pacto obtineri potest, dicere haud convenit. Si itaque alia quæcunque mitiora supplicia, huic fini sufficiant assequendo, Civitatem durioribus carere posse per se clarum est. Vinculis præsertim si scelesti plectantur perpetuis, securitati satis provisum fore publicæ, totus confido, quod & pluribus, in illisque sequuntur, erimus demonstraturi.

Præclare etsi rem humani generis egerit Ill: BEC-
B 3 CARIA,

CARIA, omnibus tamen ejus argumentis, quibus poenas impugnaverit capitales, salva veritate assentiri vix possumus. Ex eo enim quod rarius infligantur, horrorem illarum oblivione obrui existimat, homines illarum tandem non meminisse, frenumque adeo, quod maleficos coërceat, penitus tolli. (i) Satiùs contra ea & veritati convenientius dixisse erit, illas, quo effectu non careant, rarissimas esse debere, & non nisi delictis imponendas atrocissimis. Experientia enim duce novimus, quasvis representationes, sæpius ob oculos positas, assiduitate vim suam amittere, animumque ad illas vix demum attendere nostrum; cum contra ea quæ rarius nobis sistuntur, & fortius animum afficiunt, & diutius memoriam sui in mente retinent. Poenas itaque capitales nimis frequentes ne statuatur, sibi cavere debet Legislatur; frequentes enim si evaserint, illas denique spernere assuescunt improbi, formidoque, quam incutere deberent flagitiorum, assiduitate illarum evanescat pereatque necesse est. Spes impunitatis ad scelera audenda incitat: non suppliciorum lenitas, modo commoda superet e maleficiis percepta, poenæ certæ sint, memoria earum recens semper maneat, & animi hominum poenis non obduruerint atrocioribus.

Habent utique perpetua vincula tantum mali, quanto ad formidinem injiciendam scelerum opus est. Sceleratum intueri, ad perpetuam captivitatem gravissimosque perferendos labores damnatum, non potest non terrorem miserrimo cuique asferre homini. Insitus adeo innatusque plerisque, ne dicam omnibus, est libertatis amor, ut nullo tolli possit negotio. Calamitosum quendam, ad summam redactum inopiam miseriæque, liberum tamen, carcerem optaturum perpetuum, ubi omnium rerum, præter libertatis, afflueret copia, vix mihi persuaserim.

(i) v. *Libr. ejus supr. cit. §. XVI.*

ferim, Quanto minus, si custodia huic labor jungere-
tur molestus, contemptus ludibriaque, cibus vilis & tenuis,
ut cetera mala taceam, e quibus, prius quam e vita, ipsi
non liceret excedere. Tanti fere infimus quisque liber-
tatem suam facit quanti Imperans. Jactura igitur illius,
modo scelerum inevitabilis comes sit, quin maleficis
plerisque sufficiat coercendis, nullum mihi videtur dubium.

Docent nos annales omnium ætatum, non unum
aut alterum, sed plurimos, vultu morti obviam ivisse
intrepido. Debiti instar, quod aliquando, citius seriusve,
Naturæ esset persolvendum, *Stoico* & quieto animo il-
lam non nulli spectarunt, quam itaque fugere, insipien-
tis esse putarunt & stolidi. Alii furore ducti male sano,
vanam gloriolam sui que captantes admirationem, ad in-
teritum ruerunt voluntarium. Factioni, sententiis, imo
sceleribus suis quo satis facerent, quot non sua sponte
se neci devoverunt? Placida mente ridentesque ultimam
illam terribilem exaudire mortis sententiam: horro-
ri illius contemnendo satis habuere virium, morientesque
(quod vix crederes) morti insultarunt pervicacissimi. Nec
pauci, desperatis rebus suis, mortem vel propria sibi
conscivere manu, vel etiam in aperta se coniecere ca-
pitis pericula. Vita doloribus ærumnisque refertissima,
mortem multo existimarunt feliciorē: non cruciatum,
sed ærumnarum requiem, bonum quod cuncta illorum
mala dissolveret. Ostendunt hi, forte & plures alii, suo
exemplo, mortem tantum non habere terroris, nec o-
mnium adeo afficere animos, ut insuperabilis metus e-
jus sit, poenasque adeo capitales in genere certas non es-
se, quibus sceleribus obex ponatur & flagitiis.

Perpetuis contra ea detineri vinculis, malum quod-
dam est, quod apud Gentes altioris animi, non possint
non

non semper reformidare homines: ad quod voluntarie subeundum, nemo aut pauci certe, satis habuere animi & alacritatis. Si & *Stoicus* quidam, vel alius quicumque male sanus, tantæ, ut illa spernat, fuerit temeritatis, ad sanitatem cito revocatum videbis, dummodo bene depexum custodia & labore castigaveris graviori. Honorem quendam imaginarium, comitem huic nunquam adjungere mortales: semper contemptui habita est servitus. Voluntaria subire vincula, nunquam magni & excelsi, sed abjecti humilisque semper habitum fuit animi. Tadio præsentis, speque melioris in posterum conditionis, vincula appetere, ubi omnis generis mala in supplicium confluxere malefici, adeo contra Naturam est, ut vix quicquam fingi possit absurdius. Cum paupertate omniumque rerum inopia, qui diu multumque conflictatus fuerit, mortem denique ut bonum quoddam considerat, saltem ut minus malum, quam statum præsentem suum calamitosum. Hic mortis contemptus, ad illicitas vias sustentandi vias, ipsum compellit ingrediendas, ad furta, rapinas, latrocinia & cetera hujuscemodi facinora. Quæ ex his, ex animi sententia perpetratis sperare possit commoda, poenam, si male cesserint, illa subsecuturam capitalem multo præponderant, cum mortem mali quid esse vix sibi persuadeat. In vinculis contra ea duris perpetuisque, nihil certe boni sibi repræsentare poterit. Jactura libertatis, ceteræque servitutis calamitates, ad vitæ usque finem perferendæ, multis nominibus majus malum ipsi videantur necesse est, quam præsens ejus status, si vel molestissimus.

§. VI.

Si his Religionis majestatem, non optimo consilio noxiorum suppliciiis additam, ritusque illos & apparatus adjun-

adjunxeris solennes, quibus ad supplicia plerumque duci solent capitis damnati, parum utique, quod horrorem spectatoribus stolidis & superstitionis injicere possit scelorum, poenis hisce restabit cruentis. Non minus absurdam, quam Reip. perniciosissimam homines in universum fovent sententiam, omnes quibus violento modo emori contigit, certos fere esse de illis obtinendis premiis, quae Virtuti Pietatique, in futuram vitam reservavit iustissimus rerum humanarum Moderator, qua itaque spe illectos, plures hunc exitum studiose affectasse novimus. Metum imminentis supplicii, operamque, quam in illos emendandos infumunt singularem Verbi Divini Ministri, non posse non ipsos ad meliorem revocare frugem, poenasque adeo capitales, certissimam ad gaudia assequenda coelestia patefacere viam, plebi persuasissimum est. Quantum securitatis salutisque poenis capitalibus consequatur Resp. hujusmodi dum errores animos devinctos tenent hominum, facile quisque intelligit.

Nec minus fini repugnant poenarum apparatus solennes, quibus ultima maleficorum cohonestari solent supplicia. Qui vel parum animum humanum ejusque indolem noverit, illum rebus, sensus afficientibus externos, facillime moveri, perspectum sibi habeat oportet. Externa rerum species, illas ut bonas vel malas, honestas vel inhonestas in mente repraesentat. Si in plectendis improbis, pompa quaedam ritusque adhibeantur splendidi; cultu potius quam contemptu illos prosequuntur homines. Memoria scelerum eorum deperit; vel veneratione, vel commiseratione animi afficiuntur populi, vixque recordantur, supplicium de scelestis sumi, moribus factisque eorum dignissimum. Plerique mortales postrema meminere, & in hominibus impiis, sceleris illorum obliti, de morte venerabundi differunt honesta.

Carebunt sic dura hæc supplicia omni fere effectu, omni utilitate, terraque in vanum cruore humectatur Civium. Benevolentia hæc, ad compensandam quasi supplicii crudelitatem, reo præstita, nulli ei erit usui: dolores haud quaquam ejus mitigat: nihil certe solatii hinc percipere potest morti immolendus. Dici autem vix potest, quantum detrimenti hinc accipiat Resp. Scelera scelestosque detestari animi sensim dediscunt Civium. Poenas flagitiis Leges necquicquam statuunt: animos denique non terrebunt mortalium. (*)

§. VII.

Ab improbo præterea, tuta satis Civitas esse videtur in posterum, si catenis compedibusque vinctus in firmum contrudatur carcerem, fidisque & accuratis committatur Custodibus. Miserum, qui aliis aufugiendi viis, quam quas propria ipsi ministrat solertia, non gaudet, captivum tenere, opus nequaquam videtur difficile, Vix fugam prius moliri poterit, quam conatus ejus detecti erunt impeditique.

Apprime certe necessarium est, ut fida custodia teneatur vinculis puniendus perpetuis. Si enim unus aut
alter

(*) Fatemur quidem, splendidos hujuscemodi apparatus in maleficis morte puniendis, ad ipsam poenarum capitalium naturam non pertinere, potius autem modum illas sumendi ineptum noxiumque esse ostendere. Cum autem mos hicce perversus, ita plerisque invaluerit locis, ut necessarius quasi ultimorum suppliciorum comes videatur, non potui quin paucis mentionem ejus injicerem. Certum enim est illo vigente, si vel rarissime morte multarentur improbi, poenis capitalibus multum horroris decedere.

alter fuga illis liberatus fuerit, non possunt non sceleribus dediti, spe aufugiendi illecti, præcipientes ad scelera ruere patranda. Quantum mali in Remp. invehat fugæ aut impunitatis spes: improborum numerum immane quantum augeat & flagitiorum, quemvis intelligat oportet. Quo itaque spes hæc scelestis præcidatur, necesse est ut plures constituentur Custodes, qui centum quasi *Argi* oculis, non poterunt non omnes illorum evadendi conatus detegere: ut firmi exstruantur carceres, quibus nullam inferre vim valeant captivi: ut severe puniantur Custodes, si ipsorum vel incuria, vel bona venia salutem fuga quæsierint custodiendi: ut iidem sufficientibus annuis stipendiis instruantur, quibus vitam honeste sustentare possint, ne inopia cogantur, pecuniis præmiisque acceptis, ansam elabendi suppeditare maleficis &c. &c. Sumtus qui hinc Civitati accrescunt, satis superque diurnus miserorum labor compensabit; prætereaque parcimoniæ studio, crudelem sanguinisque prodigum esse humani, mitem nequaquam decet Legislatorem.

Patet itaque ex his quæ jam dicta sunt, poenas capitales adeo non esse necessarias, ut ne illis plerumque carere possit Civitas, vinculisque contra ea perpetuis, securitati ejus satis consuli.

§. VIII.

Sed nec illas, necessitate remota, Civitati utiles esse, facillimum erit demonstratu, Multitudine industriorum Civium, salutem niti Reip. nemo est qui non largiatur; clara enim adeo est hæc propositio, ut Axiomatis instar haberi possit. Ejuscemodi itaque abstinere Leges oportet suppliciiis, quæ nisi summa postulante necessitate, vitam sanguinemque profundunt Civium, damnumque adeo in Remp. arcessunt. Homo integra valedi-

tudine, si modo opera ejus rite adhibeatur, inutilis esse non potest. Dantur variae victum exercendi viae, quas eligere possint Cives: multa opificia, quae operariorum inopia inculta jacent languidaeque. De paucitate querentes Civium, quotquot ad *Oeconomiam* sublevandam publicam animum applicuerunt, quotidie audire licet. Variis modis, nec sine fructu, inopiae huic succurrere conati etiam sunt Summi Civitatum Rectores; paucissimis autem locis, de suppliciis capitalibus, quae directe adeo Remp. incolis spoliant, cogitatum esse minuendis, dolendum est. Ad vincula damnatus, si modo laborare cogatur, Civitati utique proderit. Non impensas solum, quas in eum sustentandum facit Civitas, perpetui ejus labores refarcire queunt, verum etiam lucri quid insuper addere. Mr VOLTAIRE ingeniose ut solet, hac de re ita loquitur: "On a dit, il y a long-tems, qu' un homme pendu n' est bon a rien, & que les supplices, inventés pour le bien de la société, doivent être utiles a cette société. Il est evident, que vingt voleurs vigoureux condamnés a travailler aux ouvrages publics toute leur vie, servent l' Etat par leur supplice, & que leur mort ne fait de bien qu' au bourreau, que l'on paye pour tuer les hommes en public." (k)

Quantum lucri, ex illis ad servilem perpetuamque damnatis operam, qui alias securi, suspendio, vel alio quocunque suppliciorum genere essent perituri, per singulos annos perciperet *Europa*, is facile aestimaret, cui annuus constaret capitis damnatorum numerus. Illum insignem Principumque dignum fore attentione, certum est. De catervis hominum, morti nulla urgente necessitate

(k) v. *Ejus Commentaire sur le Livre: Des Del. & des Pein.* N. X.

fitate oblatis, non possunt non clementes, & de salute Civium solliciti dolere Principes. Amores deliciæque generis sui, nesciunt hi nunquam satis pretii sanguini humano statuere.

Quo autem modo servi publici, maxime Civitati prodesse possint, operaque eorum in usum converti publicum; quali teneri debeant custodia: quot & quibus locis ejuscemodi carceres exstruendi sint &c. prudenti Summi Magistratus arbitrio committendum putamus, nec proprie nostræ videtur indaginis.

Accidit interdum, ut Principes, in quibusdam puniendis delictis hanc sequantur regulam, sanguini parcendum esse Civium, ne Civitas justo majori afficiatur damno. Si multitudo quædam, seditionis, cædis, latrocinii, vel cujuscunque alius delicti capitalis accusata & convicta fuerit, ex rigore Legis rarissime omnes plecti videmus, unus etsi non minus atque alter facinoris particeps fuerit. Legibus silentium imponitur, suppliciisque rei afficiuntur levioribus, ne multi pereant Cives. Præclara utique causa, quam sane in puniendis delictis semper sibi propositam habeant Summi Legum Administratores! Æqualem Civitas jacturam facit, si viginti privetur Civibus, diversorum reis scelerum, ac si totidem unius convictis flagitii. Illi autem, omni sine commiseratione, morte multantur acerba: hos Lege solvere e Republica videtur Principi. Singulos latrocinii e. g. socios, minoris non existimaverim culpæ reos, quam qui solus rapinam exercuerit. Illi morte liberantur, cum adeo fuerint prudentes, ut socios scelerum sibi plurimos adjunxerint, quorum opera viribusque adjuti, tanto facilius tutiusque aliorum diripuerint opes fortunasque: Hic omni destitutus auxilio, præsidii orbatus omnibus, laqueo

quo plectitur. Æqualia scelera, inæquali afflicta vindicta. Minus congruum quis hoc non videat? quis non iniquum? Illucescit magis atrocitas inhumanitasque Legum, cum multitudo civium uno quasi ictu necanda est, quam cum singuli vita orbatī erunt. Unius Civis una vox, unius gemitus lacrymæque ad solum penetrare non valent: imbecilliores sunt, quam ut inclementes afficere possint Legislatores: fortior efficaciorque, dum plures simul gladio jugulum præbunt, vox humanitatis est. Guttas, vix rivos sanguinis, ferrei non horrent animi. O si certa, si vera & justa secuti fuissent Legislatores principia, dum Legibus societatem donarunt humanam! Si salutis Civium & Reip. nunquam obliti fuissent! Formidine Legum cruentarum genus extemtum fuisset humanum, Principisque in eo sita fuisset clementia, præscriptum Legis in puniendis delictis sequi.

§. IX.

Si porro delictis justo pluribus poenæ infligantur capitales, fieri non potest, quin iusta inter delicta negligatur proportio, & perversæ animis hominum, de facinorum atrocitate instillantur notiones. Si furto e. g. æqualis atque atrocissimo cuique sceleri poena statuatur, furem incendia, cædes vel alia nefaria simul moliturum videbis crimina. Ab illis enim audendis, modo ut flagitium suum sic fore speraverit innotum, quid quæso illum abstinebit, si in foro Civili æqualia hæc reputentur delicta? si idem furem atque homicidam mortis maneat supplicium? (1)

Ratio hæc inter ipsa scelera poenasque neglecta eorum, spem præterea impunitatis, sapissime præbere potest improbis. Cum enim flagitia minus nefaria atrocique

(1) v. BECCARIA *Lib. cit.* §. 15.

aque crudelibus cruentisque afficiuntur suppliciis, reum in jus vocare, religioni sæpe homines mitioris ingenii ducunt. Legum detestantur immanitatem: commiseratione tanguntur delinquentis, potiusque ad celandam quam detegendam culpam ejus opem conferunt; cum contra ea, si delicta eorumque supplicia pari passu ambulent, magis de illis puniendis cives solliciti sint.

Noceat denique Reip. frequentes poenæ capitales sequenti adhuc respectu. Res, quibus longo & continuo usu animus assuescit, inclinationes indolemque ejus formare experientia nos docet. Cui pompa magnificique apparatus semper ob oculos versantur, splendidiori delectatur vivendi ratione. Qui capitis pericula sæpe adiit, mortis tandem formidinem susque deque habet. Qui molliori & delicato vivendi genere aliquamdiu usi sunt, effeminati fiunt laborumque impatientes: & sic porro. Sic & qui effusionibus sanguinis, cædibus cruentisque assueverit suppliciis, illa demum horrere desinit, crudelemque & inhumanum esse in naturam ipsi vertitur. Misericordiæ omnis & humanitatis obliviscitur, verba mente casta illa existimans. Aliorum dolere malis, vitii quid ipsi demum videtur, animoque ejus callus quasi obducitur, ut ne funestissimis quidem afficiatur suppliciis. Exempla hujus rei ex Historiis proferre, locus non patitur. Qui vel parum hominis naturam perspexerit, experientiamque ad hæc secutus fuerit quotidianam, veritatem ejus cito perspiciet. Infandum! Leges eum in finem, ut homines feritate sua naturali exutos, ad mansuetam & humaniorem ducerent vitæ rationem, latas, duos contra ea animos eorum reddere ferreosque, omnis expertes humanitatis. Mentis ita tandem obdurefcunt mortalium, ut atrocissima quæque illos non moveant. Secures laqueosque demum non horrent malefici.

Coro-

Coronidem § huic imponant verba Cl. VATTEL;
 qui apte admodum in rem mihi disserere videtur:
 "L'expérience nous fait voir, que l'imagination se fami-
 "liarise avec les objets qu'on lui présente frequemment.
 "Si vous multipliez les supplices terribles, les peuples
 "en seront de jour en jour moins frappés; ils contra-
 "cteront enfin comme les Japonnois, un caractère d'atro-
 "cité indomptable; Ces spectacles sanglans ne produiront
 "plus l'effet, au-quel ils sont destinés, ils n'epouvan-
 "teront plus les mechans. Il en est de ces exemples
 "comme des honneurs; un Prince qui multiplie a l'ex-
 "ces les titres & les distinctions, les avilit bien-tôt; Il
 "use mal-habilement l'un des plus puissans & des plus
 "commodes ressorts du Gouvernement. (m)

Filum quod hic abrumpere cogimur orationis no-
 stræ, ut tempus facultatesque permiserint, deducere co-
 nabimur.

(m) v. Ejus *Droit des Gens* p. 69.

